

จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ (1) ด้านการตัดสินใจ ประชาชนได้ประชุมวิเคราะห์สภาพปัญหาสาธารณสุขในชุมชน มีส่วนร่วมวางแผนการบริหารแก้ปัญหาในชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์การ (2) ด้านการดำเนินงาน ประชาชนได้มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางติดตามการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน มีส่วนร่วมดำเนินงานตามแผนงาน (3) ด้านการรับผลประโยชน์ ประชาชนได้เข้าใช้บริการสุขภาพจากกองทุนสุขภาพ มีความพึงพอใจในการบริการสุขภาพมากขึ้น ได้รับสิ่งตอบแทนอย่างเหมาะสมจากกองทุนสุขภาพ (4) ด้านการติดตามและประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในการควบคุมกำกับการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการเบิกจ่ายงบประมาณดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการติดตามงาน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, กองทุนหลักประกันสุขภาพ, ภาครัฐ

Abstract

The research objects were 1) to study the level of the public participation in the public health security fund policy, 2) to compare the public participation in the public health security fund policy, 3) to study the development of the public participation in the public health security fund policy: a case study of Ban Sok Subdistrict Administrative Organization, Khon Sawan District, Chaiyaphum Province. The research methodology was the mixed method. The qualitative research collected data from 9 key informants whereas the quantitative research collected data with questionnaires from 378 samples out of 6,996 people. The tools were questionnaires and interview formats. The data were analyzed by frequency, percentage, mean and standard deviation. Hypotheses were tested by t-test and F-test and the data were analyzed by descriptive interpretation.

Findings of the research were as follows: 1) The level of the public participation in the public health security fund policy: a case study of Ban Sok Subdistrict Administrative Organization, Khon Sawan District, Chaiyaphum Province overall was high ($=4.02$, $S.D.=0.86$). 2) For comparing the public participation, the people with different sexes had no different opinions about the public participation in the public health insurance fund policy, so the hypotheses were rejected. But he people with different ages, educations, occupations and incomes had different opinions about the public participation in the health security fund policy with the statistical significance: 0.05. 3) The ways to develop the public participation in the government health security insurance fund policy were the following 1) for decision, people participated in discussing the public health problems in community, planning to manage the communal problems and setting objectives, 2) for operation, people participated in setting guidelines to monitor operation, appointing a person

responsible for the operation and implementing the plans, 3) for benefit receiving, people accessed to health services with the health fund, were more satisfied with the services and got appropriate compensation from the fund, 4) for monitoring and evaluating, people participated in controlling and directing the operations, disbursing the budget and setting the monitoring guidelines.

Keywords: Participation, Health Security Fund, Public Sector

บทนำ

พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มาตรา 18 (8) และมาตรา 47 ได้กำหนดให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้การสนับสนุนและกำหนดหลักเกณฑ์ให้องค์กรชุมชน องค์กรเอกชนและภาคเอกชนที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการแสวงหากำไร ดำเนินการและบริหารจัดการเงินทุนในระดับท้องถิ่นและพื้นที่ได้ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้กับบุคคลในพื้นที่ โดยกำหนดให้คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้การสนับสนุนและประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545, 2545) ในการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้องค์กรดังกล่าวเป็นผู้ดำเนินงานและบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 เพื่อเป็นไปตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 และในปีงบประมาณ 2549 ได้มีการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย การเข้าถึงการบริการทางสาธารณสุขที่จำเป็นเป็นสิทธิของประชาชนทุกคนในอีกด้านหนึ่งประชาชนจะต้องมีความรับผิดชอบในการดูแลสุขภาพของตนเองและสังคมปัจจุบัน การตัดสินใจด้านสาธารณสุขและการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มิได้เป็นสิ่งที่จะสามารถดำเนินการได้โดยบุคลากรด้านสาธารณสุขแต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้นแต่ประชาชนสามารถเรียกร้องที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและรับผิดชอบต่อสุขภาพของตนเอง ครอบครัวและสังคมด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง มีเนื้อที่ทั้งหมด 52 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 33 ไร่ ประกอบด้วย 14 หมู่บ้าน ประชากร 6,996 คน ข้อมูลพื้นฐาน : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ 1,800 ครัวเรือน ได้เข้าร่วมและสมทบงบประมาณระบบกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 ดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคและฟื้นฟูสุขภาพ ได้มีการกิจและบทบาทหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้ องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในชุมชน ที่มีความหลากหลายและเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา 16 (19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล จากการศึกษาการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นที่ผ่านมา ให้คณะกรรมการสนับสนุนประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านสาธารณสุขที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพนั้นโครงการขาดความต่อเนื่องและขาดการจัดการอย่างเป็นระบบ ประชาชนไม่มีความรู้เกี่ยวกับกองทุน ไม่รู้ว่ามาจากไหนได้ประโยชน์อะไรจากกองทุน และต้องมีส่วนร่วมอย่างไร ประกอบกับไม่มีเวลาต้องประกอบอาชีพและ

การศึกษาน้อย กองทุนหลักประกันสุขภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ เป็นอีกหนึ่งกองทุนที่ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนและการใช้จ่ายงบประมาณในการส่งเสริมสุขภาพของกองทุน ประชาชนไม่มีความรู้เกี่ยวกับกองทุน ประกอบกับต้องทำมาหากิน ประกอบอาชีพและการศึกษาน้อย เป็นต้น

บทความวิจัยนี้นำเสนอ การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ โดยการประยุกต์ตามหลักอิทธิบาทธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Mixed Methods) /แบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) /เชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก จำนวน 6,996 คน (สภาพและข้อมูลพื้นฐาน, 2566 : ออนไลน์)
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคอนสวรรค์ทั้งหมด 14 หมู่บ้าน จำนวน 378 คน โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size)
2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายและการใช้แบบสอบถาม 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือข้อมูลจากที่ได้จากการรวบรวมเอกสารต่างๆ (Document Research) เช่น หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น
3. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายและการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่างๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำเอาข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติเพื่อหาค่า

ความแปรปรวนหรือวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวหรือการทดสอบค่า (F-test) สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบไปด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการเปรียบเทียบโดยการทดสอบค่า (t-test) และค่า (F-test)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ต่อไปนี้

1) ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้

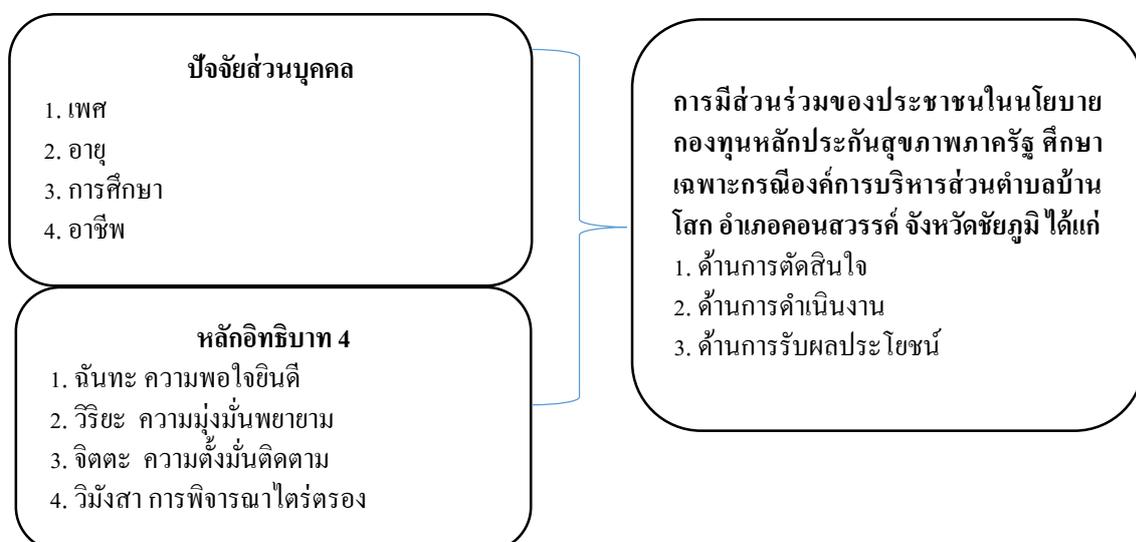
2) ตัวแปรตาม (dependent Variables) คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิดของ (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2541) เรื่อง การบริการสาธารณะ

ในระบบกฎหมายปกครองของฝรั่งเศส ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการตัดสินใจ 2) ด้านการดำเนินงาน

3) ด้านการรับผลประโยชน์ และ 4) ด้านการติดตามและประเมินผล และหลักธรรมคืออิทธิบาท 4 ดังนี้

ตัวแปรต้น
(Independent Variables)

ตัวแปรตาม
(Dependent Variables)

สรุปผลการวิจัย

1. จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D.=0.86) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 4.04$, S.D.=0.91) ด้านการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.03$, S.D.=0.90) ด้านการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.01$, S.D.=0.90) และด้านการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.00$, S.D.=0.88) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. จากการศึกษาการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยการประยุกต์ตามหลักอิทธิบาทธรรม พบว่า

1. **ด้านการตัดสินใจ** คือ ประชาชนได้เข้าร่วมประชุมในการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับงานสาธารณสุขในชุมชน ก่อนที่จะมีการวางแผนโครงการต่างๆ ของกองทุนหลักประกันสุขภาพ มีส่วนร่วมในการร่วมคิดวางแผนแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณในกองทุนหลักประกันสุขภาพ มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการบริหารกองทุนให้เป็นไปตามสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน และมีการเสนอความคิดเห็นเรื่องปัญหาสุขภาพ มีการประชุมวางแผนการดำเนินงานด้านต่างๆ มีการให้คำปรึกษาหารือเพื่อพัฒนากองทุน มีการเผยแพร่ความรู้ที่ได้รับจากการประชุมกรรมการบริหารกองทุนให้ชุมชนรับทราบเพื่อจำได้นำแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพในชุมชน

2. **ด้านการดำเนินงาน** คือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ มีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากรในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดทำแผนดำเนินการที่เกี่ยวกับปัญหาสาธารณสุข การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การจัดบริการสุขภาพตามชุดสิทธิประโยชน์แก่ประชาชนและชุมชนอย่างทั่วถึง มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานหรือโครงการของการดำเนินงาน และมีการประชุมเพื่อพิจารณาตัดสินใจในการเลือกโครงการหรือกิจกรรมเพื่อสุขภาพ การพิจารณาตัดสินใจในการวางแผนปฏิบัติงานต่างๆ การตัดสินใจในการพัฒนาด้านสุขภาพ การตัดสินใจในการจัดทำกิจกรรมต่างๆ ด้านสุขภาพ การตัดสินใจในการใช้งบประมาณ

3. ด้านการรับผลประโยชน์ คือ ประชาชนได้เข้าใช้บริการสุขภาพจากกองทุนหลักประกันสุขภาพ ได้รับการพัฒนาสุขภาพพลานามัยที่ดีขึ้นจากการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพ มีความพึงพอใจในการบริการสุขภาพมากขึ้น มีความรักมีความสามัคคีมากขึ้น ได้รับสิ่งตอบแทนอย่างเหมาะสมจากการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพ และการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ การร่วมลงทุนในกิจกรรมของกองทุนหลักประกันสุขภาพโดยการลงแรงหรือปัจจัยอื่น การเฝ้าระวังหรือสำรวจปัญหาสาธารณสุขในชุมชน การเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพ การเขียนโครงการขอใช้งบประมาณของกองทุนหลักประกันสุขภาพ การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพแก่เพื่อนบ้าน

4. ด้านการติดตามและประเมินผล คือ ประชาชนได้เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการควบคุมกำกับ การดำเนินงานตามแผนงาน มีส่วนร่วมในการสรุปผลการดำเนินงานประจำปี มีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์หรือแรงงานให้กับกองทุนหลักประกันสุขภาพ มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการ และมีการพูดคุยสอบถามหรือรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนบ้านเกี่ยวกับปัญหาสาธารณสุข มีการติดตามผลหรือสังเกตการณ์ดำเนินงานของหลักประกันสุขภาพ มีการติดตามการใช้งบประมาณดำเนินโครงการของหลักประกันสุขภาพ มีการติดตามปัญหาสุขภาพในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่เป็นประจำ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนสอก อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนสอก อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D.=0.86) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 4.04$, S.D.=0.91) ด้านการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.03$, S.D.=0.90) ด้านการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.01$, S.D.=0.90) และด้านการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.00$, S.D.=0.88) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ อภิปรายได้ว่า **ด้านการตัดสินใจ** ประชาชนได้เข้าร่วมประชุมในการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกี่ยวกับงานสาธารณสุขในชุมชน ก่อนที่จะมีการวางแผน มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณในกองทุนหลักประกันสุขภาพ และมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ **ด้านการดำเนินงาน** ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการติดตามการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ มีส่วนร่วมในการกำหนดแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ และมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานหรือโครงการของการดำเนินงานด้านกองทุนหลักประกันสุขภาพ **ด้านการรับผลประโยชน์** ประชาชนในชุมชนได้ใช้บริการสุขภาพจากกองทุนหลักประกันสุขภาพ มีความพึงพอใจในการบริการสุขภาพมากขึ้นจากการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพ และมีความรักมีความสามัคคีได้รับสิ่งตอบแทนอย่างเหมาะสมจากการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพ **ด้านการติดตามประเมินผล** ประชาชนเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการควบคุมกำกับ การดำเนินงานตามแผนงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพ มีส่วนร่วมในการเบิกจ่ายงบประมาณ เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการของกองทุนหลักประกันสุขภาพ และมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุ

อุปกรณ์หรือแรงงาน ให้กับกองทุนหลักประกันสุขภาพ จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ใน 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการติดตามประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระเฉลิมวุฒิ จิตตส่วโร (น้อยโถม), 2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.93$) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.89$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์ (= 3.78) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.66$) และปัญหาในพื้นที่ ได้แก่ ประชาชนเสนอความเดือดร้อน เช่น ถนนเป็นหลุม เป็นบ่อ เพื่อให้ซ่อมแซม เพื่อลดอุบัติเหตุ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือระบบการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และนำมาปรับปรุงการดำเนินงานด้านการป้องกันภัย และควรจัดสรรสิ่งของที่ได้รับบริจาคแก่ผู้ประสบภัยด้วยความยุติธรรม จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก โดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระมหาณรงค์ ธรรมเมธี (ศรีพันธุ์), 2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการเลือกตั้งทั่วไปของชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการเลือกตั้งทั่วไปของชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ทั่วถึงและไม่ต่อเนื่องเพราะต้องประกอบอาชีพต่าง ๆ จึงทำให้ประชาชนไม่มีเวลาติดตามข้อมูลข่าวสาร ประชาชนยังขาดการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ควรปลูกฝังอุดมการณ์และสร้างจิตสำนึก เพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ใน 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการติดตามประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน

2. จากผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

พบว่า จากการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่มี เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี อายุต่างกัน การศึกษาต่างกัน อาชีพต่างกัน และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระมหาพรพงศ์ กุศลชโย (มหาจันทร์), 2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการรถไฟของเทศบาลนครขอนแก่นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการรถไฟของเทศบาลนครขอนแก่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย จะเห็นได้ว่าประชาชนที่มี เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระสุชาติ สุชาติ (สวน), 2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562” ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มี เพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย จะเห็นได้ว่าประชาชนที่มี อายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. จากผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยการประยุกต์ตามหลักอิทธิบาทธรรม อภิปรายผลได้ว่า ด้านฉันทะ ความพอใจยินดี ด้านวิริยะ ความมุ่งมั่นปลุกดันพยายาม ด้านจิตตะ ความตั้งมั่นติดตาม ด้านวิมังสา การพิจารณาไตร่ตรอง จะเห็นได้ว่าแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยการประยุกต์ตามหลักอิทธิบาทธรรม ใน 4 ด้าน คือ ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ ด้านวิมังสา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ณัฐมน หมวกฉิม, 2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านฉันทะ (ความพึงพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) เยาวชนจะต้องได้รับข้อมูลที่เป็นจริง มีความคิดความเชื่อ และทัศนคติที่ดี เพื่อจะได้เป็นแนวทางที่ดีต่อการสนับสนุนในระบอบประชาธิปไตย 2) ด้านวิริยะ (ความพากเพียรในสิ่งนั้น) เยาวชนต้องมีความเพียร มีเหตุผล มีความสนใจทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดีถือว่าเป็นหน้าที่หลักของพลเมือง 3) ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) เยาวชนควรเคารพต่อกฎหมายและกติกาสังคม ควรมีความรับผิดชอบที่ต่อตนเองและผู้อื่น ควรได้รับการปลูกฝังที่ดี สร้างสรรค์มีจิตสำนึกที่ดีเพื่อเป็นพลเมืองที่ดี 4) ด้านวิมังสา (ความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น) เยาวชนควรสนใจการเมือง เช่น ก่อนไปเลือกตั้ง เยาวชนต้องศึกษาว่า พรรคใดที่จะเหมาะสมต่อการเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนในการบริหารประเทศ เมื่อตัดสินใจเลือกแล้วต้องคอยหมั่นสอดส่องการทำงานเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อความผาสุกของคนในประเทศชาติ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุมาลี บุญเรือง, 2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป ที่มุ่งให้เกิดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการใช้หลักอิทธิบาท 4 มาบูรณาการในการส่งเสริมการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมือง ทำให้เกิดมีความรักความชอบทาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระครูรัตนสุตากร

(ปราโมทย์ ล่องแก้ว), 2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “นโยบายของพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนจังหวัดสงขลาในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการจัดทำนโยบายของพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนจังหวัดสงขลาในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ตามหลักอิทธิบาท 4 หลักฉันทะ ทำให้ประชาชนพึงพอใจจึงตัดสินใจเลือก หลักวิริยะ ทำให้ประชาชนมีความมุ่งมั่นผลักดันจึงตัดสินใจ หลักจิตตะ ทำให้ประชาชนมีความตั้งมั่นติดตามจึงตัดสินใจเลือก และหลักวิมังสา ทำให้ประชาชนได้พิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบจึงตัดสินใจเลือก จะเห็นได้ว่า นโยบายกองทุนหลักประกันสุขภาพภาครัฐจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวนั้น ปัจจัยที่สำคัญคือการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ เพราะว่าการมีส่วนร่วมนั้น หัวใจก็คือประชาชนนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ด้านการตัดสินใจ ประชาชนมีการเข้าร่วมประชุมวิเคราะห์สภาพปัญหาสาธารณสุขในชุมชน ก่อนจะวางแผน มีส่วนร่วมในการร่วมคิดวางแผนแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณ มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชน มีการเสนอความคิดเห็นเรื่องปัญหาสุขภาพ มีการประชุมวางแผนการดำเนินงาน มีการพูดคุยสอบถามหรือรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนบ้านเกี่ยวกับปัญหาสาธารณสุข

2. ด้านการดำเนินงาน ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ มีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากรในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการติดตามการดำเนินงาน มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดทำแผนดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสาธารณสุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานหรือโครงการของการดำเนินงาน มีการประชุมเพื่อพิจารณาตัดสินใจในการเลือกโครงการหรือกิจกรรมเพื่อสุขภาพ มีการพิจารณาตัดสินใจในการวางแผนปฏิบัติงานต่างๆ มีการตัดสินใจในการใช้งบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพ

3. ด้านการรับผลประโยชน์ ประชาชนมีการใช้บริการสุขภาพจากกองทุนหลักประกันสุขภาพ ได้รับการพัฒนาสุขภาพพลานามัยที่ดีขึ้น มีความพึงพอใจในการบริการสุขภาพมากขึ้น มีความรักมีความสามัคคีมากขึ้น ได้รับสิ่งตอบแทนอย่างเหมาะสม มีการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ การร่วมลงทุนโดยการลงแรงหรือปัจจัยอื่น มีการเฝ้าระวังหรือสำรวจปัญหาสาธารณสุขในชุมชน มีการเขียนโครงการขอใช้งบประมาณของกองทุนหลักประกันสุขภาพ มีการเผยแพร่ความรู้ในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพแก่เพื่อนบ้าน

4. ด้านการติดตามและประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในการควบคุมกำกับกับการดำเนินงานตามแผนงาน มีส่วนร่วมในการสรุปผลการดำเนินงานประจำปี มีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์หรือแรงงาน มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน มีการติดตามผลหรือสังเกตการณ์ดำเนินงานของหลักประกันสุขภาพ มีการให้คำปรึกษาหารือเพื่อพัฒนากองทุน มีการเผยแพร่ความรู้ที่ได้รับจากการประชุม มีการติดตามการใช้งบประมาณดำเนินโครงการของหลักประกันสุขภาพ มีการติดตามปัญหาสุขภาพในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่เป็นประจำ

